

Ezen a héten

...először egy rejtvényt adok föl az olvasóknak. 33, 36, 72, 115, 138, 238, 258. Találják ki, mi lehet ez az egyenetlenül emelkedő számsor! Valamilyen sportvilágsúcs szeszélyes növekedése? Különböző úrhajók Föld körül megtett köreinek száma? Lottónyeremény-milliók heti halmozódása?

Szabad a gazda? Akkor elárulom: ez egy azonos tartalmú és terjedelmű könyv huszonhat év alatti áremelkedéseinek számsora. Buzgó statisztikusok ebből már ki tudják számítani az infláció arányát 1966-hoz képest.

Krúdy Gyula Álmoskönyve most jelent meg tizenkettedszer. Kevés ennél többször kiadott műve akad irodalmunk magányos óriásának: csak A podolini kísértet és A vörös postakocsi előzi meg az edíciók gyakoriságában – olvasottság tekintetében azonban nem. Krúdynek ezt a művét ugyanis azok is gyakran forgatják, akik egyébként nem rajongói más műveinek, s talán nem is tudják, milyen gazdag életművű szerző kötetét lapozzák rojtosra.

Érdekes adalékokkal szolgál az Álmoskönyv különféle kiadásainak krónikája. Az író életében megjelent két kiadás címlapján csak szerkesztőként szerepel Krúdy neve. Ezzel jelezte, hogy ebben az esetben csak gyűjtőnek, s nem szerzőnek tekintti magát. Az 1966-os, ötödik, bővített tartalommal és Barta András tanulmányzámba menő utószavával megjelent kiadásban írták először a cím fölé az író nevét. Azóta ez az összeállítás jelenik meg újra meg újra. Hol a Magvető, hol a Szépirodalmi dobja piacra, attól függően, hogy melyiküknek van szüksége éppen nagyobb bevételre. Egyikük a tenyérjósárral foglalkozó részt hagyta ki a kötetből – pedig Krúdy eredeti gyűjteményében ez még szerepelt. Másikuk közölte ezt a hiányzó fejezetet, viszont elhagyta Szántó Piroska illusztrációit.

Ez a mostani edíció olyan, mint az a bizonyos, orvosi tankönyvekben szereplő

mintabeteg: könyvkiadásunk bajai halmozottan mutatkoznak rajta. Az a tény, hogy majdnem nyolcszor annyiba kerül, mint induló elődje, szinte már föl sem tűnik az áremelkedésekhez edződött könyvvásárlónak. Hogy a színes papírborítóval övezett keményfedelű kötés ragasztott gerincű, puhatestű kiadássá alakult át, ilyesmihez is hozzászokhattunk az utóbbi évek során. Ám hogy a másfél évvel korábbi megjelenéshez képest eltűnt a füles borító, s a rosszabb minőségű papíron átűntek a túlololdali illusztrációk – ez már baljós jel. Végül a szarvashiba: „az utószót írta Barta András” – hirdeti a

három-négy darab mihamarabb megjelenjen, legalább így, az álmodok titkainak feltárójaként legyen jelen az irodalmi köztudatban.

Vajon mi vezette Krúdy Gyulát, a már addig is sikeres és elismert író, hogy az Álmoskönyvvel és más babonákkal kezdjen foglalkozni? 1919 őszén és telén, egy világháború és két forradalom után, nehéz és zűrzavaros történelmi időszakban fogott munkához, mikor más művei nem kellettek a kiadóknak. Margitszigeti magányba visszavonulva, a város forgatagától és az épp zajló politikai kurzusváltás zsvijától távol, apró betűivel róva tele a papírt, írta Álmoskönyvét. 1920 májusában jelent meg, és nem várt nagy sikert aratott vele.

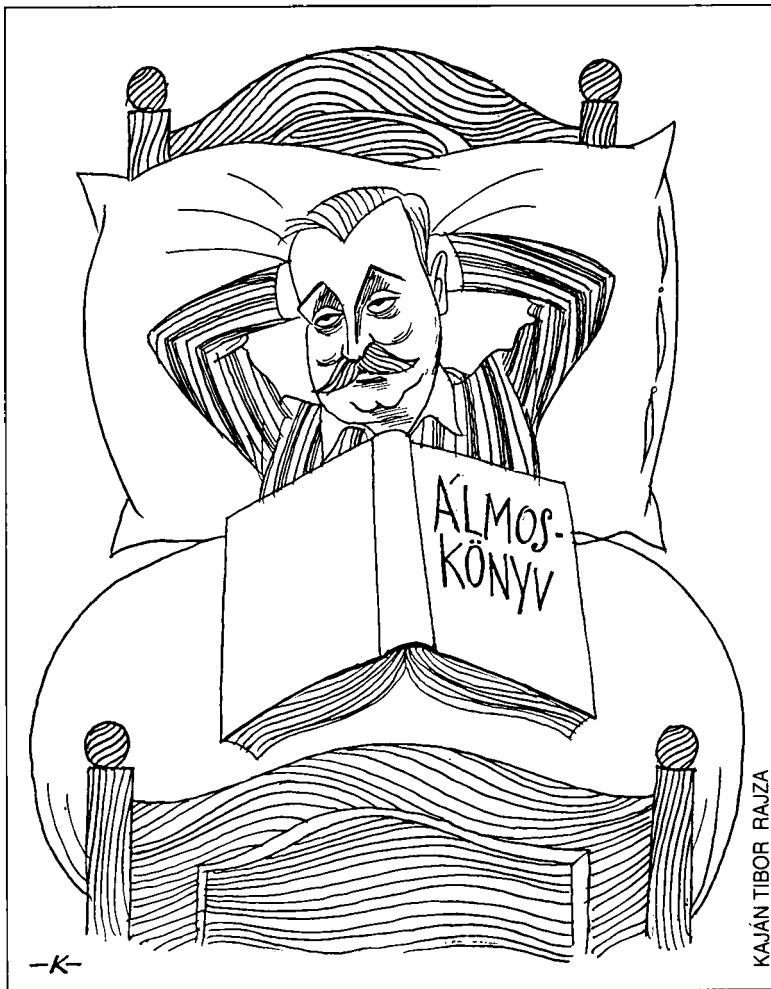
Komolyan vette-e, amit e lapokon összegyűjtött? Igaz-e, ahogy vallotta, hogy két kéz vetette papírra e könyv sorait? Az egyik kéz fényes napvilágnál, mikor a józan ész uralkodik; a másik éjszaka, mikor megváltozik a tárgyak és a dolgok jelensége, mikor minden hang mögött titkos sejtélem húzódik.

A feleletet talán a második kiadáshoz készült előszóban találjuk meg erre a kérdésre. „Nincsen rossz álom – írja Krúdy. – Mert amikor álmodunk: azt jelenti, hogy meg élünk.” Az álomban is az életet kereste. Ezért van, hogy régi, forrásként használt álmoskönyvek „fejtéseihez” fűzött magyarázatai nemegyszer egy-egy novella témavázlatával érnek fel. Sokszor érezheti úgy a lapozgató, hogy az író noteszében, meg nem írt művei heve-

nyészve rögzített ötletkatalógusában kutatathat.

A most megjelent új kiadás a felsorolt hibák és hiányosságok ellenére minden bizonnyal hamarosan elfogy majd. Ma már nem kell pironkodva keresni a polcon, szégyenkezve kérni az eladótól az Álmoskönyvet. Ha a magyar irodalom akkora nagysága, mint Krúdy Gyula, nem tartotta méltatlannak, hogy ezzel a témával foglalkozzon, akkor az olvasónak sincs oka restelkedni kíváncsisága miatt.

Kelecsényi László

KAJÁN TIBOR RAJZA

belső címlap hátoldalán a kiadó, de aki hátralapoz, az utószót nem találja sehol, az kimaradt a kötetből.

Talán mégsem érdemes fönnakadni ezen. Ennél jóval nagyobb hibákat, tévedéseket is produkált könyvkiadásunk. Örülni kellene inkább, hogy nem múlik el év nagy írónk kötetének megjelenése nélkül, még ha – jelen esetben – olyan munkájáról van is szó, mely legkevésbé jellemző reá. Ha már a Szépirodalmi Kiadónál megkezdett (második) életműsorozat húsz kötet után abbamaradt, és egyelőre remény sincsen, hogy a hiányzó